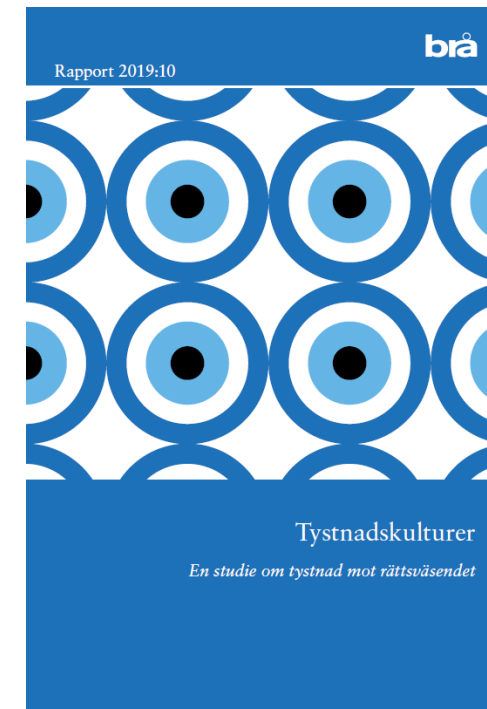

Företags roll för ekonomisk och organiserad brottslighet: infiltration, utpressning och tystnadskulturer

Johanna Skinnari, Enheten för forskning om ekonomisk och organiserad brottslighet

Företagets tre K

1. **Kapital:** lager, inventarier, kontomedel
2. **Krediter:** lån, skulder till leverantörer
3. **Kunder:** löpande intäkter, bidrag, påstådda kunder kan föras bakom ljuset

Ger legitimitet, status, front. Tillgång till legala system.

Infiltration på italienska och svenska

Italien

- Företag, utnyttjas för brott
- Tillhör kriminell org.
- Investera kapital eller personella resurser
- Delta i och påverka beslutsfattandet
- Geografisk kontroll

Sverige

- Företag, utnyttjas för brott
- Koppling till org brottslighet
- Förvärva eller bilda bolag alternativt rekrytera en insider
- Kontroll, helt eller delvis
- Även nyregistrerade företag

Fem sätt att infiltrera på

1. Förvärv av befintligt bolag
2. Bilda nytt bolag, lagerbolag
3. Utpressning
4. Kapning av bolag
5. Insider

Särskilt om utpressning mot företag (Brå 2012:12)

- 3 tydliga riskbranscher: Bygg, restaurang, småbutiker
- Organiserad brottslighet, 3 typer: Yrkesmässiga indrivare, mindre kriminellt etablerade utövare, territoriella utövare
- Kontaktytor med kriminella ökar risken – normsystem
- Men seriösa kan drabbas, intressant verksamhet, tillstånd, resurser, läge
- Om man framstår som rädd och påverkbar
- Spridningseffekter – geografi, bransch

Riskbranscher

- Vilken som helst!
- Entreprenad och projekt
- Kontantintensiva, kontanthantering, factoring
- Transport och logistik
- Detaljister och grossister
- Lite insyn
- Bemanning
- Återvinning

Organisationer med tystnadskulturer (Brå 2019:10)

- Försäljning och service vs kontroll och regelefterlevnad, klyftor som nyanställda kan reagera på
- De viktigaste skälen för tystnad sägs vara oro för **skadat varumärke**, att **anmälan inte ger ett önskat resultat** och att man **inte identifierar handlingarna som brott**. I vissa fall drar man **ekonomiska fördelar** av brottsligheten.
- Diskrepans mellan formella regelverk ("alla brott ska polisanmälas") och verkligheten ("speciellt ärende")
- Ledning – medvetet blind, eller får inte all information? Mellanchefer
- Oro för utfrysning, karriärbestraffning – vi ser också exempel på sådant

Slutsatser

- Drabbar både fattig och rik
- Prioritera förvärv och nyregistrering
- Kriminella kan betala mer
- Målvakter frontar
- Enkelt att starta företag och ändra i bolagsregistret
- Åtgärder bör öka för att förebygga infiltrationen. Nu prioriteras brotten som begås i det infiltrerade företaget, och möjligen åtgärder mot brottsvinsterna

Minska sårbarheten

- Ökad vaksamhet, ta hjälp av rådgivare
- Tydliga överlåtelse
- Insikt om insiderproblematiken
- Aktiv kreditprövning
- Inga affärer med kriminella
- Bolagsverkets roll
- Ny ingång till myndigheterna

Förslag, utpressning mot företagare (Brå 2012:12)

- För oerfarna utövare är utpressning resurskrävande. De som saknar skrämsekapital visar ofta vapen, hänvisar till kriminella kontakter. Sprid kunskap: företagarföreningar, polis, ideell sector
- Undvik affärer i gråzonen. Dokumentera betalningar vid skulder
- Betala inte – dras in i gråzon, bidrar till kriminell “affärsidé”, visar att man har pengar
- Polisanmäl – markera för utövaren. Skapar viktig slutpunkt för egen bearbetning
- Viktigt att polisen får kunskap om motiv (ekonomiskt eller personligt). Stor betydelse för riskerna

Alla rapporter kan laddas ner på www.bra.se

- Otillåten påverkan mot företag (2012:12)
- Kriminell infiltration av företag (2016:10)
- Tystnadskulturer (2019:10)

